

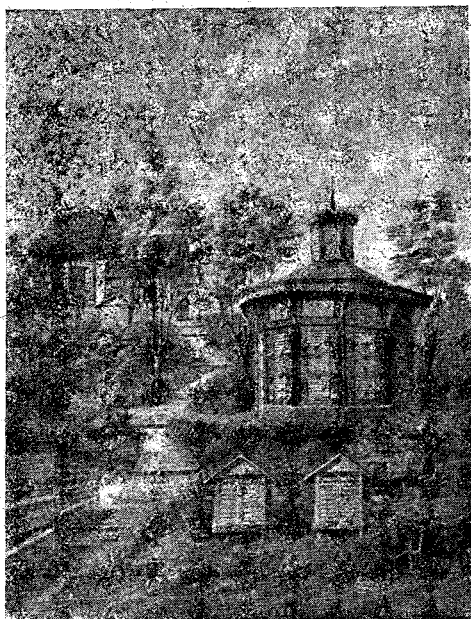
MÉHÉSZETI KÖZLÖNY

AZ ERDÉLYRÉSZI MÉHÉSZ-EGYESÜLET SZAKLAPJA

XXIX. évf.
4. szám ::

== FELEBLŐS SZERKESZTŐ: ==
DR. VÁNYOLÓS MIKLÓS

Kolozsvár
1914. Ápril.

Az egyesület méhtelepe.

☒ MEGJELENIK MINDEN HÓ ELEJÉN ☒

Előfizetési ár: egy évre 4 K, félévre 2 K. Az erdély-
részi méhész-egyesület tagjai a tagsági díjért kap-
ják. Tagsági díj rendes tagok részéről évi 4 K. A lap
szellemi részét érdeklő közlemények a szerkesztő
névére: Kolozsvár, Deák Ferenc-u. 2. küldendők.

Hirdetés díja: Egyszeri hirdetésnél egész oldal (87 négyszögcentiméter) 20 K, fél-
oldal 10 K, negyedoldal 5 K. Egyesületi tagoknak és féléves hirdetőknél 10% -kal,
egész éves hirdetőknél 15% -kal olcsóbb. A hirdetési díjak előre beküldendők az
egyesület pénztárába. Apróhirdetés szavankint 5 fillér. -- Reklamációk, hirdetésekre
vonatkozó megkeresések dr. Balázs Ferenc főtitkárhoz, Kolozsvár, Mészáros-utca 3.
sz., a pénzküldemények Zsögön Rácz Mihály egyl. pénztárnokhoz: Kolozsvár Bocskay-
tér intézendők. -- Cikkeink átvétele csak a forrás („Méhészeti Közlöny”) tüzetes
megjelölésével van megengedve. -- A kéziratokat nem adja vissza a szerkesztőség.

Lapunk szenzációs kedvezményei !!

Nem kimélve a rendkívül nagy anyagi áldozatot, sikerült szerződéses viszonyt létesítenünk a 20 év óta fennálló, népszerű és az egész országban elterjedt „Háztartás“ Magyar asszonyok Lapja kiadóhivatalával, melynek értelmében lapunk minden olvasója a „Háztartás“-t évi 12 korona előfizetési ár helyett 10 koronaért, félévi 6 korona előfizetési ár helyett 5 koronaért, negyedévi 3 korona előfizetési ár helyett 2 kor. 50 fillérért kapja. — Külön kedvezményét mindazon olvasóink, akik legalább félévre fizetnek-elő a „Háztartás“-ra, minden ráfizetés nélkül, ingyen és bérmentve megkapják a „Háztartás Könyvtára“ most megjelent husz kötetét. A „Háztartás“ mindent felölel, ami az asszonyt érdekeli Dívat, Kézimunka, Hasznos tudnivalók, Gyermekszoba, Kertészet, Egészség, Szépség, Falusi major stb. stb. rovatai megfigyelésre méltó ezernyi tanácsokkal szolgálnak, Konyhá rovata pedig rendkívül sok kipróbált ételreceptet tartalmaz. A Kürthy Emilné szerkesztésében kiváló gonddal szerkesztett dustartalmu illusztrált folyóirat havonta háromszor jelenik meg. Ingyenes mutatványszámot kívánatra készséggel küld a „Háztartás“ kiadóhivatala. Budapest, II., Margit körút 5/B. Az előfizetések lapunk kiadóhivatalába: Kolozsvár, Mészáros-u. 3. küldendők.

„Budapesti Miniatur Fényképezési Vállalat“ kolozsvári fiókjával a „Méhészeti Közlöny“ kiadóhivatala a következő egyezséget kötötte:

Minden egyesületi tag igényt tarthat bármily beküldött kis fénykép után is egy életnagyságu fényképnagyításra, csupán a diszes papirkeretért (gravírozott passe-partout) és a retouchálásért kell 6 koronát fizetni. Ebből az összegből 1 K 50 fillér postabélyegekből a nagyítani kívánt képpel együtt az egyesület főtitkárához (Dr. Balázs Ferenc Mészáros-utca 3. sz. Kolozsvár) küldendő. A kész nagyítás 4 K 50 fillér utánvétellel fog a nevezett cégtől megküldetni. A kép nagysága 55/68 cm és a beérkezéstől számított 21 nap alatt elkészül.

Mézpergetőim több kiállításon ki lettek tüntetve, bámulatos olesóságuk mellett a legjobbak, legerősebbek és a legtartósabbak, a miről kezességet vállalok. Mézszűrő, méztartó bádogokat, mindennemű méhészeti eszközöket raktáron tartok s a legjutányosabb áron készítik, ugyszintén legjobb fajta gyümölcszedőket is. -- Pontos kiszolgálás!

SAJLER GÉZA bádogos, Kolozsvár, Erzsébet-út.

Hogy fizet legjobban a méhészet?

Ugy, ha kaptár és eszközszerkezteinket, ugyszintén a többi méhészeti kellékeket a szigoruan szolid, jóhírnevű és már 29 év óta fennálló

Kühne Ferenc utóda

első magyar kereskedelmi méhtelepénél
Budapest, I., Attila-u. 99, szerezzük be.

Gazdagon illusztrált és sok ujdonságot tartalmazó, az 1914. évre szóló főárjegyzéke méhészeti útmutatóval együtt szívesen ingyen és bérmentve küldetik. ■ ■

Hutter Gerő utóda

első hazai gőz és villanyerőre berendezett mülépgyára
Kolozsvár. Jókai-utca 7. szám alatt.

■ ■ Ajánlja a többszörösen arany-, ezüst-, bonzérémmel és diszoklevéllel kitüntetett és valódi tiszta méhviaszból készült, legkitünőbb minőségű, soha meg nem nyuló mülépeit bármily nagymennyiségben és adott méret szerinti nagyságban. Különként: Sárga viaszból 5 kor. Fehér viaszból 6 kor. 50 fill. Készpénzért vásárol, vagy kész müléppel becserél tiszta valódi méhviasztot.

■ ■ Alondoni 1910. évi nemzetközi kiállításon aranyérem.

Tisztelettel: **Hutter Gerő**
utóda mülépgyáros. ■ ■

■ ■ A bpesti 1910. évi 55. méhészvándorgyűlés kiállításán bronzérem.

A kolozsvári 1910. évi gazdasági kiállításon diszoklevél, a kolozsvári 1912. évi országos méhészeti kiállításon aranyérem, a kolozsvári 1910. évi gazdasági termény kiállításon aranyérem.

Reményik L. és Fiai utódai

Deák András és Társa vas-nagykereskedés Kolozsvár

Az Erdélyrészi Méhész-Egyesület ajánlatára a méhészethez legszükségesebb eszközöket, az alant felsorolt árakon tartunk raktáron:

1 drb. keretfogó csiszolt	2.20
1 „ horonytisztító	—70
1 „ méhészkes	2.—
1 „ sejt fedelező kés	1.35
1 „ fenék tisztító	1.50
1 „ permetező	1.—
1 „ anyazárka	—55
1 „ herefogó	2.75
1 „ füstölőkészülék	3.95
1 „ méhész-sapka	1.90
1 pár méhész-keztü	3.40
1 klg. mülep valódi sárgaviaszból	5.—
Fehér viaszból	6.50
1 5 klgmos postacsomag keret- léc felszabdalva	3.80
1 m ² . Hannemann rács	6.50

Sürgőnycim :

Reményik utódai.

Telefonszám 84.

Az Erdélyrészi Méhész-Egyesület elnökségénél az alábbi méhészeti eszközök, felszerelések, továbbá mülep és könyvek rendelhetők meg: Háromsoros orsz. méretű kaptár ára tagoknak 10 korona. Négyesoros orsz. méretű kaptár ára tagoknak 13 korona. Nem egyesületi tagoknak 2 koronától drágább. Mülep sárgaviaszból bármely méretű 1 klg, 5 korona. Mülep fehérviaszból bármely méretű 1 klg. 6.50 korona.

Felszabdalt keretléc 5 kilogramos postacsomagban 3 korona 60 fillér. „Erdély Méhészetének története című könyv ára 1 korona 20 fillér. „A méz ápológiája című könyv ára 1 korona 20 fillér. Pergetett méz 5 kilós bödönben 9 korona. — Készít az egyesület ezen kívül bármilyen rendszerű és nagyságu kaptárt előzetes megrendelésre megegyezés szerinti árban. A megrendelések dr. Balázs Ferenc főtitkárhoz Kolozsvár, Mészáros-utca 3. szám alá küldendők. — —

MÉHÉSZETI KÖZLÖNY

AZ ERDÉLYRÉSZI MÉHÉSZ-EGYESÜLET SZAKKÖZLÖNYE.

== FELELŐS SZERKESZTŐ DR. VÁNYOLÓS MIKLÓS. ==

KOLOZSVÁR, 1914. ÁPRILIS HÓ.

XXIX. ÉVFOLYAM. 4. SZÁM.

TAGJAINKHOZ.

Egyesületünknek a lap kiadása és az egyesület céljainak megvalósítása folytán nap-nap után számottevő kiadásai vannak. E kiadásokat azonban csak úgy fedezheti, ha az egyesület tagjai, illetve a szaklap olvasói elvállalt kötelezettségeiknek eleget tesznek.

Tisztelettel felkérjük tehát azon tagjainkat, kik tagsági díjaikat még nem fizették be, sziveskedjenek a »Méhészeti Közlöny« jelen számához csatolt postautalvány felhasználásával esedékes tagsági vagy előfizetési díjait (évi 4 korona) április hó folyamán egyesületünk pénztárához beküldeni.

Az elnökség.

Építettő méhészkedés.

»Sok bogár, kevés méz«, — mondja a közmondás, melyet helyesebbnek tartok ily alakban: »Sok lép, kevés méz.« Sajnos, hogy a magam kárán jutottam e közpéldaszó tiszta igazságára, amit egy kissé restelve vallok be, tudva azt, hogy »az okos a más kárán tanul«.

Ime, tisztelt méhésztársak! A saját károsodásom az az indító ok, amely késztet, hogy az építettő méhészkedésről írjak; remélve hogy a közjónak használok vele.

Ha nincs hová elraktározzák az édes nektárt — a mézet — tétlenül ülnek a méhek. Ezért a méhésznek mindig előre kell gondoskodni tartalék lépről. Akinek lépkészlete nincs, annak építtetni kell maga idejében a méhekkal.

Fontos dolog tehát tudni, hogy mikor és hogyan építessünk? Egy kis tévedés, egy kis tulhajtott okoskodás az építtetésben érzékeny kárt okozhat a méhésznek. Ezt elkerülendő, lássuk a helyes építtetést.

Legszivesebben épít a méh rajzás előtt. Az okszerű méhész már májusban hozzákezd a lépépitéshez. Csak a népes és mézgazdag családokkal építtet. Két fiasításos keret közé betesz egy üres keretet s a méhek alkalmas időben csakhamar kiépítik hol munkás, hol heresejtekkel, mikor melyikre van szükségük, aszerint. Mivel azonban ilyen mesterfogással, az esetleg beálló levegőlehülésre, a

méhek összehuzódnak' s a fedetlenül hagyott fiasítás könnyen meghülhet — miből baj is származhatik — helyesebb az üres alsó lépeket kiszedni s azok helyett műléptáblás kereteket berakni: változtatva üres kiépített keretekkel! — Ez természetesebb is!

Építtetni mindig a rajzás és főhordás előtti időben kell, (Szekelykeresztúr vidékén július hó 1-ig, ekkor kezdődik a főhordás) mert ilyenkor dolgozósejtes lépeket építenek. Azért etetni kell a családokat bőven.

Dolgozósejtes lépeket építenek még a rajállapotba helyezett méhcsaládok az első hetekben. E célra a legnépesebb családokat kell használni oly módon, hogy a kaptárból a kereteket kiszedjük a keretbakkra; az anyás keret betesszük egy üres kaptárba lépkezdéses keretekhez és ezt annak tegyük helyébe, amelyikből az anyát kivettük. A kerettartóra kiszedett többi lépről a méhikéket adjuk, illetőleg seperjük vissza az anyához. A földött fiasításos, mézes és üres lépeket használjuk a gyengébb családok fölsegítésére, a nyitott fiasítást adjuk erősebb törzsekhez.

A rajállapotba helyezett családot vizsgáljuk meg; ha a kereteket nem foglalták mind el a bogarak, az üresek szedjük ki s az ablakot taszítsuk be a keretekig. Mikor kiépítették, ismét vizsgáljuk át, amelyek teljesen ki vannak építve, azokat használjuk ismét a gyenge családok fölsegítésére. Ha pedig herelépet építettek, azokat vágjuk ki úgy, hogy ne maradjon nyomuk és ismét tegyük vissza, hogy építsenek dolgozó sejtest. Talán mégis helyesebb, ha műlépeket alkalmazunk! Így nem fog a heresejtek építése megisméltódni.

Az eddigiekből látható, hogy a lépépíttetés sok fáradtságba és sok mézbe kerül úgy a méhésznek, mint a méheknek. Igen sokszor a legjobb családainkat fölálodozzuk és a kívánt eredményt nem érjük el. Azért okosan teszi minden méhész, ha a káros méhészekről összevásáraolja az elhalt családok lépjeit, a javát keretekbe szabja s a többit kiolvasztja viasznak és műlépet présel belőle.

A műlép használatánál tartsuk szem előtt azon igazságokat, melyeket egy kiváló méhész — Vajnovszky Vince — ajánl.

»Műlépet a méheknek mindaddig nem szabad adni, míg az állandó meleg időjárás s a jó hordás el nem következett s az építési hajlam nyilvánvalóvá nem vált, amit könnyen felismerhetünk arról, hogy a méhek hófehér sejtkezdéseket (lépecske) igyekeznek építeni a rendelkezésükre álló üres térben.«

»Elrajzott (rajt eresztett) anyatörzseket műlépépítésel ne gyötörjünk.«

»A méztérbe, hacsak lehet, mülépeket ne rakjunk.«

A főhordás beálltával a lépépítettéssel hagyjunk fel, mert könnyen beigazolódhatik: »Sok lép, kevés méz«. A sok lép nagyobb része heresejtes lesz, amelyekbe nem szívesen gyűjtenek mézet. Tapasztalat szerint előbb a dolgozósejtekbe rakják a mézet s csak azután a heresejtekbe.

A tapasztalt méhészt külön költőtéri, külön méztérbe való lépeket tart egyfelől azért, hogy a moly a lépeket ne tegye tönkre; másfelől azért, hogy a pergetésnél ne töredezzenek el, mely célra a két-három éves sonkoly nélküli dolgozósejtes lépek a legalkalmasabbak. A sonkolyos lépbe a méh kevesebb mézet gyűjt, a moly ellen pedig folyton óvni kell a kénes füstöléssel.

Az építettő méhészkedést ismertetem a fentirottakban. Maradhattak itt-ott hézagok, de azokért szíves elnézést kérek. Céлом csak az, hogy a kezdőméhészeknek irányt mutassak a cél felé. A tapasztaltabb méhésztársaimtól pedig jó néven és köszönettel fogom venni, ha megmondják, miben tévedek.

Kozma Miklós.

Méhészetünk fejlődése, tekintettel a méhészkörökre és egyéb intézményekre.

Irta: *Böllöni Antal*, okl. gazda.

Tíz éve már figyelem, mint ez idő alatt az ország különböző vidékének lakója, méhészetünk fejlődését. Méhészeti szakmunkákat, lapokat olvasva azt tapasztalom, hogy méhészetünk, — habár nem is oly nagy mérvben, mint a fontos mezőgazdasági ág megkívánja — valamelyes haladást mégis mutat.

Hogy a méhészet fejlődése időnként stagnál vagy lassu léptekben halad elő, ezt a nem ritkán előforduló rendellenes időjárás mellett a méhészet szervezetlenségének s az ebből származó közömbösségnek kell betudnunk.

Ujabbban a méhészeti szaktanítók kerületeinek megkisebbitésével fejlesztését látjuk méhészetünknek, de 4—5 vármegyében a méhészkedők ismerete, a méhészet iránt érdeklődők oktatása, buzdítása még mindig sok egy szakembernek, különösen ha kerületének székhelyén bizonyos időn át helyt ülő munkára is van hivatva.

Véleményem szerint a szaktanítók működésének kiegészítője s hazai méhtenyésztésünk koronája az lenne, ha a méhészkörök községenként a gazdakörök mintájára szerveztetnek és a gazdasági tudósító intézményhez a méhészeti tudósítás is hozzá csatoltatik.

Kevés kivétellel minden községben láthatjuk, hogy a lelkes, tanító, vagy valamely tapasztalt gazda a méhészet apostolává szegődik. Ritka magyar község, hol a kiscgazdák ne vonzódnának a méhészet iránt, mert kezdették belátni, hogy a mezőgazdasági életben a többirányu gazdálkodás mentheti meg vagy mérsékelheti a rendellenes időjárás csapásait.

Ha a fenti tényezők megvannak, könnyű dolog a méhészkör megalakitása. Egy lelkes vezető, 4—5 együttérző tag elég arra, hogy a méhészet iránt kevésbé érdeklődők figyelmét is felhívja és az egész méhészeti irányt más merbe terelje. E létszám pár év alatt megduplázódik s idővel a falu és vidék minden gondolkodni tudó méhésze követi a példát, amint ezt a felsőcsérnátomi és dálnoki méhészkörök megalakulása és fejlődése is fényesen igazol.

A testületet, ha az 8—10 tagból áll is, másképpen tekintik, mint külön az egyeseket. Egy testület már nem úgy gondolkozik, mint a különálló méhész, hogy amíg ő méhészkedik, megélnék méhei akármilyen rendszerű kaptárban, akár milyen silány méhlegelőt nyújtó vidéken. Az utókorra is gondolva, a méhészkörnek kötelessége, de módjában is áll megjavíttatni és védeni a már meglevő méhlegelőt, mert a földmivelésügyi miniszterium a testületek, községek kopár területeire ingyen ad facsemetét s minthogy az állami faiskolákban a méhlegelők feljavítására ujabban nagy mennyiségű mézelőfákat nevelnek, így a méhlegelőket feljavíttatni szándékozók a vasuti és ásatási költségek megtérítése mellett kaphatnak.

A méhészkör összébb hozza a tagokat. A kezdő méhész ellátogat a tapasztaltabbhoz s megnézi annak telepét, ha még a kaptáros méhészetnek nem hive, szemléltetve meglátja a kétféle rendszer közti különbséget, az újítások sokszorosán feltűnnek szemei előtt és sokkal nagyobb a hatása, mintha ugyanazt olvasná, vagy előadásban hallja.

Megyénkben Sepsiszentgyörgy székhelylyel megalakult a múlt év őszén a Háromszékmezei Kereskedelmi Méhészeti Egyesület. Ez egyesülettől sokat vár elmaradott méh-tenyésztésünk s már az alakulás első időszakában is hallhatjuk felhívó szavát, érezzük fejlesztő hatását.

Milyen más lenne a hatás s majd később az eredmény, ha a megalakulást nemcsak az egyesülés iránt érdeklődő s annak következményeit ismerő méhészek segítenék elő és alkotniák, hanem a vidéki méhészkörök, mint testületek sokasága.

Megalakulás alkalmával 150—160 volt a tagok száma. E szám megtízszereződne rövid idő alatt, ha az egyesü-

let a kisebb foku egyesületek (méhészkörök) létesítése és támogatásán épülhetne fel.

Hogy mennyire közömbösen fogják fel egyes vidékek méhészei az egyesülés fontosságát, elég bizonyíték, hogy kézdi járásból alig 15—20, Kézdivásárhelyről, ahol ca. 30—40 méhész és 150—200 méhcsalád van, egyetlen érdeklődő méhészjelölt jelent meg az alakuló közgyűlésen.

Bennem, mint választmányi tagban, visszatetszést szült, hogy ez ujonnan alakult egyesület nem lépett be a 33 év óta eredménynyel működő Erdélyrészi Méhész-Egyesületbe. Ez legalább is rossz hatással van az egyesülést támogatók munkájára s annak eredményére.

Hogy országunk méhészetét ismerjük s különösen jobban ismerjük azok, kik annak előbbvitelére s felvirágoztatására vannak hivatva, elkerülhetetlen szükség volna, hogy a méhészeti tudósító-intézmény megalkottassék.

Ugyanis a gazdasági tudósítók tisztán mezőgazdaságot érintő hirszolgálatokon kívül évenként kétszer, háromszor beszámolnak a zöldség és gyümölcsstermelésről, illetve a kertészet körébe tartozó dolgokról is.

Vajjon miért nincs e mintára a méhészeti tudósítás is becsatolva, hisz ujabban a méhészet mezőgazdaságunkban kezd oly fontos szerepet betölteni, mint a kertészet.

Évenként, bár közigazgatási uton a községek méhészetéről kérnek kimutatást a kerületi méhészeti szaktanítók, de ezen kimutatás sok kívánni valót hagy maga után s ami főhibája, hogy nem tétetik közzé.

Ha a méhészeti tudósítói intézmény megalakítva állandósíttatnék s arra hivatott egyének kezébe jutna, úgy ismerné országunk méhész-közönsége az eredményt s ha lehetőleg az egyes gyakorlati méhészeti tudósítók mérleges kaptárral is felszereltetnek, úgy következtetést vonhatnánk az eredmény vagy eredménytelenség okaira s tudnók azt is, hogy hol lenne szükség a méhészkedők számát és a méhlegelőt szaporítani, javítani; hol nincs elégséges méhtörzs a legelő teljes kihasználására; melyik vidéken tapasztalható a méhészet iránti érdeklődés; hová szükséges a kormánynak felvirágoztatást elősegítő támogatása, mert sajnos, teljesen méltatlan községbe is eljutott a kormány segítő kezéből jó adag s viszont több helyen nélkülözik ott, hol az eredmény elmaradhatatlan lenne.

Nagy hiba nálunk az is, hogy a nők nem tartják női foglalkozások közé valónak a méhészetet, pedig van-e szebb, egészségesebb, élvezetet nyújtóbb foglalkozás, mint egy szép méhészet kombinálva kertészettel.

Ez évtől kezdve földmivvelésügyi kormányunk — gödöllői állami méhészeti gazdaságot zöldségstermeléssel ki-

egészítve — azt tűzte ki céljául, hogy az odafolyamodó fiukat és leányokat megfelelőleg kiképeztesse s így aztán remélhetjük, hogy a nők is többen megkedvelik e nemes foglalkozást.

Remélnünk lehet, ha méhészetünk szervezését sürgetjük s amennyiben lehet elősegítjük, hogy hazánk újból Európa méztermelője lesz, amint régen volt.

(Felsőcsernáton.)

A pozsonyi vándorgyűlés és nemzetközi méhészeti kiállítás.

Mult számunkban említettük, hogy a német, osztrák és magyar méhészek 59-ik vándorgyűlésüket kiállítással kapcsolatosan folyó évben Pozsonyban július hó 25—30-ig tartják meg. A vándorgyűlésen és kiállításon való részvételre a vándorgyűlés és kiállítás elnöksége az *Erdélyrészi Méhész Egyesületet is meghívta*.

Egyesületünk úgy a vándorgyűlésen, mint a kiállításon régi hírnevéhez méltóan részt óhajt venni. A vándorgyűlés és kiállítás igen népesnek és látogatottnak ígérkezik.

Hogy a vándorgyűlésen tömegesen résztvehessenek, a kiállítás rendezőse buzgó csoportvezetőkkel csoportos odautazást rendez. Egyesületünk tagjai is remélhetőleg többen részt fognak venni úgy a vándorgyűlésen, mint a kiállításon.

Tervünk az, hogy az egyesület tagjai saját nevük, de az egyesület zászlója alatt egy csoportban állítsanak ki. A kiállításon főképp a mi elsőrendű *erdélyi* mézünket kell bemutatni osztrák és német méhésztársainknak. Célunk továbbá az, hogy a kiállítás költségei tagjainknak minél kevesebbe kerüljenek. Éppen ezért tagjainktól egyebet nem kérünk, csak 5 kg. mézet. Azt később meghatározandó módzatok szerint kell Pozsonyba küldeni s ott egyesületünk kiküldött közege fogja egyforma üvegekbe lefejtetni s az illető néve alatt a csoportba elhelyezni s így minden egyes kiállító méze bírálata alá lesz véve. Gondoskodni fogunk, hogy a kiállítók — kik jelentkeznek — egy 5 kilogrammos mézes bödönt is kapjanak s abba küldjék be a kiállításra szánt mézeket. Ha valaki másféle tárgyat is óhajt kiállítani, mint pl. viaszot, kaptárt vagy méhészeti eszközt, ennek szállítására szintén kedvezményt kap. — Felkérjük tehát egyesületünk tagjait, hogy az egyesületet azzal, hogy a *kiállításon részt vesznek* — támogassák. Szíveskedjenek egyesületünk titkári hivatalához

egy levelező-lapon már most bejelenteni, hogy a kiállításon mint kiállítók 5 kilogramm mézzel részt óhajtanak venni.

A kiállítás elnöksége óhajtja, hogy azok, kik valamely tanfolyamon a kaptárkészítést megtanulták, otthon készítsenek egy-egy kaptárt s azt is állítsák ki, jelezve, hogy hol tanulták meg a kaptárkészítést.

Részletes programot később adunk.

Az Erdélyrészi Méhész Egyesület elnöksége.

Áprilisi teendők.

— A méhészet terjesztése, tisztogatás, gyöngye népek egyesítése és a rablás meggátlása. —

Mikor beszél a hallgató vidék a természet ébredésével, mely illatot lehellő ajkával csókol homlokon; beszél a csalogány dalával, mely szívünkbe lopja énekét; beszél a méhészet szépségeiről, mely lelkünket bilincselte le; beszél reményeinkről, álmainkról, melyek még nem hagytak el, — akkor szép eszmékért lelkesedni ne tudnánk? Ilyen szép eszme

1. a méhészet terjesztése.

De a lelkesedés nem elég! Cselekednünk kell hazai méhészetünk jövődjéért, hogy nemzetgazdasági kultúránknak ezen becses és jövedelmező bár, de — sajnos — még mindig elhanyagolt és a nép körében eléggé fel nem karolt ága, e hazában mindenütt méltatva és felkarolva legyen! Ha a folyton rosszabbodó megélhetési viszonyok elől idegenbe vándorló véreink figyelmét mindnyájan a méhészetre terelnők, bizonyynyal számosan nem válnának világpolgárokká! Elvégre is fogyunk! Véréink helyébe jön az idegen; pedig ma már az okszerűen üzőtt méhészet számottevő jövedelmet biztosít, mely mellett némi keresettel, itthon is sokan boldogulhatnak. Ez is egyik módja a mind sürgősebb megoldásra váró szociálpolitikai kérdések megoldásának; miért minden hazafias és jóra való méhésztársunknak kötelessége a szegény nép figyelmét a méhekre irányítani és tőle telhetőleg — nem sajnálva időt és fáradságot — felvilágosításokkal szolgálni. Így kellene *saját erőnket fejleszteni*, képességeinket megbecsülni, nem pedig csak azt nézni: mit csinál a külföld. *Inkább ez kévessen minket!*

E téren sokat lehetne elérni, ha buzgóbb méhészek néhány méhcsaládot, méltányos árban, átengednének

mindazoknak, akikben hajlandóságot látnak. Méhészkörök alapításával pedig a környék méhészei között az állandó érintkezést is fentartani igyekeznének. Bármelyik anyaegyesülethez is kívánnának csatlakozni, az csak örömmel segitené és támogatná szándékukban. Így aztán a legszegényebb ember is egy-két év alatt némi vagyonkára tehetne szert, melytől a magyar nem szívesen válik meg! A gyarapodó méhészet pedig néhány év múlva úgy leköthetné, hogy kivándorlásra nem is gondolna. Különösen a tavaszi vasárnapokon nyílik alkalmunk ilyen áldásos tevékenységre, mikor néhány jóra való embert méhesünkben is megismertetünk az elemibb dolgokkal, aztán a többi magától jön.

Az ilyen előadásoknak kétszeres haszna volna: egyik az, hogy a nép megbarátkozik a méhészettel; a másik az, hogy elvonná a testet, lelket gyilkoló korcsmázástól is!

2. Tisztogatás.

Most már mindenütt megtörtént a tisztulás, sok teendő vár a méhészre! Legelső a fenéken felhalmozódott elhalt méhek és roncsalékok gondos eltakarítása, melyet a kasok és kaptárok aljáról kaparóval eltávolítunk, de tollszárral is jól felseperjük az apró hulladékot, hogy a csakhamar fellépő molypillangó álcáinak és a braula bábjainak fészekül ne szolgálhasson.

Ne feledjük, hogy a braula (méhtetű) ellen legbiztosabb védekezés a tisztaság! A méhtetű álcái a fejlődés stádiumát az anyaállat ivarszervében élik át, mely mint bábokat hullatja ivadékait a kaptár alá. E munkát már hetenkint el kell végezni. Elérkezett az ideje a családok átvizsgálásának, a gyöngék s anyátlanok egyesítésének is.

3. Etetés.

Az etetésnek két módja van, úgy mint: a szükségből és a spekulációból való etetés. A szükségből való etetésre a gyöngé és mézszegény családok szorulnak, tehát ne feledkezzünk meg róluk, nehogy egy napon elhullva kapjuk. Élelmük méz — s csak szükségből feloldott kandisz vagy cukor — legyen. Most már megszakítás nélkül, a főhordásig egyharmad vízzel hígított mézet is adhatunk esténként.

Igy gyorsabban halad a fiasítás s szükséges az ilyen családok etetése, hogy főhordásra erősek legyenek.

Spekulatív etetésnek mondjuk azt az etetési módot, midőn a méhész főhordás előtt legalább 5–6 héttel, egé-

szen a hordás kezdetéig fokozódó adagokban eteti az összes, tehát az erősebb méhcsaládokat is; arra spekulálván, hogy főhordásra megnépesednek és a legelőt jobban ki tudják használni. Ami az összes családok spekulatív etetését illeti, arra csak azt mondom: kockázatos dolog, melylyel sokat nyerhet vagy mindent veszíthet a méhész. A »mindent« pedig a sokért nem tanácsos kockára tenni. Csak ott ajánlom, ahol korai repcére vagy mesterséges legelőre van kilátás, mely ha nem is sikerül, az akác és mezei virágok még reményt nyújtanak. Hanem aztán úgy a gyöngye és mézszegény családokat, mint a spekulációból etetetteket április közéjétől főhordásig (mintegy hat hétig) szakadatlanul etessük, hogyha győzzük.

Csak arra vigyázzunk, hogy este etessünk, ha pedig nappal akarunk, az etetés idejére a családot gondosan el kell zárni, rostaszövetet téve a kijáróra. Országos kaptároknál a felső és Donáth-féléknél az alsó mézürből elzárás nélkül is veszély nélkül lehet etetni. A népes családokat ne bolygassuk! Ott nincs baj!

4. Gyöngye népek egyesítése.

Azonban sokkal több öröme lesz a méhésznek, ha a 3—4 lépen ülő családokat most, jó előre egyesíti. Az egyesítés úgy történik, hogy az egyesítendő családokat előző napon átvizsgáljuk, a mézkészletet elszedjük és azon családhoz adjuk, melynek legfiatalabb anyja (elegendő zárt soru fiasítása) van. A vén anyákat megsemmisítjük, vagy egy mézes (és nem fiasításos) kereten a fiasításos keretekről lesepert 1—2 maroknyi néppel tartalékba helyezzük. A kiszedett mézes kereteket a felső sorba az anyás nép fiasításos kereteit pedig aláarakjuk. Következő nap alkonyatán, az egyesítendő családoknak 1—2 kanálnyi mézet adva (a fiasításos kereteket néppel együtt) nyomban átrakjuk az anyás családhoz, vigyázattal arra, hogy a méhek nagyon fel ne zuduljanak és a fiasításos keretek zárt sorban egymás mellé kerüljenek. A fiasítások után egy öreg mézes lépet teszünk. A kaptárokban és üres lépeken maradt népet egy kasba seperjük s oldalt döntve félretesszük, amíg lecsendesül. Ekkor a kaptárhoz állítjuk s a nép csendesen bevonulván, baj nélkül egyesül. Fő az, hogy szeretettel és csendesen bánjunk a méhekkel.

5. A rablás meggátlása.

Mivel április, szokásához hiven, gyakran szeszélyeskedik, a fogyó készlet pótlására a méhek semmit, vagy

keveset találhatnak a természetben, vagyonszerzési ösztönüknél fogva rávetik magukat az idegen családok szerzeményeire: kitör a rablás. Éppen ezért: az etetésnél legyünk óvatosak! Ha az idő engedi, a családok átvizsgálását ne halogassuk. Tehát ha volna még olyan méhészt, aki a tavaszi vizsgálatot nem ejtette meg, siessen vele. Az anyahibás, anyátlan, vagy csekély népességű családokat (a már sokszor leírt módon) egyesítse, mert ezeket támadják meg leghamarább. A mézhiányt szenvedő családokat lássa el, mert ezek rabolnak legbiztosabban. Csak nagyobb: fél kg.-os adagokban és esténként etessen. A mézcsepegéseket pedig vizes ruhával törölgesse fel, mivel a méz illata rablásra ingerlő.

Rossz tavaszon még a bóméző családok is rabolnak, mert munkaidőben a méh tétlenségre képtelen. A mely családra pedig rávetik magukat, az elveszett. Legelőbb is az anyát igyekeznek leszurni, miközben kitör a pártharc és egymást halomra öldöklük. Vigyázzunk: amely család korán reggel vagy későn este is éténken jár, majd elnéptelenedik, amelynél sok az elhalt méh, léproncsalék, esetleg cukormorzsa, azt bizonyosan kirabolták vagy rabolják. Ha azt látjuk, hogy a sietve távozó méhek potroha igen duzzadt, a jövőké pedig rendes és tétovázva mennek be, nem kételkedhetünk a rablásban. Ha a megtámadott nép ellentállást is fejt ki: marakodnak, akkor még nincs leölve az anya. A kaptárt rögtön zárjuk el, ha mozdítható, vigyük sötét helyiségbe (pl. pincébe), hol a kijárót szabaddá tesszük, a pinceajtót kinyitjuk és a rablók eltávoznak. A családot csak két nap múlva visszük helyére. Ha pedig mozdíthatatlan volna, alkalmazzunk kijáró nyílására méhszöktetőt, vagy sárfélével tapasszuk be azt és dugjunk a tapaszba egy 20 cm. hosszú nád vagy facsövet. Ha általános volna a rablás, az összes családokat így zárjuk el néhány napra.

Donáth Aladár,
m. kir. méhésztanár.

*

»Természetesség a méhészetben« című munkám iránt olyan nagy az érdeklődés, a megrendelők közül olyan számosan tudakozódnak könyvem megjelenésének idejéről, hogy külön levélben mindenkinek nem válaszolhatok. Lapunk olvasóinak ezután hozom szives tudomására, hogy a mű nyomtatása befejezéshez közeledik és májusra bizonyosan meg fog jelenni. A könyv borítékára hirdetések is elfogadók, 30 szóig 2 korona beküldése mellett.

A könyv ára 3 korona lesz azoknak, akik nevemre (Kolozsvár, Ferencz József-ut 81. sz.) előre beküldik az összeget. Bolti ára 4 korona.

Kolozsvár, 1914 márc. 24-én.

Igaz tisztelettel:

Donáth Aladár,

m. kir. méhésztanár.

Méhészet a népiskolákban.

Minő eszközökkel lehetne megalkotni a népiskolai méhészeteket, minő gyakorlati és erkölcsi haszon hárulna ebből a méhészetre és az iskolai nevelésre? Hogy a méhészetet a népiskolákba bevezethessük, arra egy kiváló eszközre van szükségünk, amely sajnos a haladás legnagyobb előmozdítója. Ilyen eszköz csak egy van ma és ez a pénz; de van-e a méhészeknek pénzük? Nekem soha sincs! Hanem néha a jóakarát pénzt is tud csinálni, mert a jóakarát hatalmas mozgatója minden szép eszme megvalósulásának. Ha egy községben a tanító betölti hivatását, ha vezetője a község népének, úgy mint kell annak lennie és ha lelkes méhész, úgy nem fogja sajnálni a fáradságot, hogy az V—VI. osztályosok közül a nagyobbakat egyszer-egyszer elvigye saját méhesébe. Mutassa meg milyen szépen dolgoznak az ő kis cselédei, mily gyönyörű családi életet élnek, mily öröm a velük való foglalkozás! Mutassa meg a rajnak elkészített műlép csikokkal ellátott kaptárt, öntse be előttük a rajt és egy hét múlva ugyanazoknak a gyermekeknek mutassa meg ismét ezt a rajt, bizony a fáradságot nem fogja megbánni, hallva a kis érdeklődőknek felkiáltásait: jaj, mennyi méz, be szép viasz, lám nem is szurnak, ni ott az anya! Nekem sok szép napot szereztek már a méhek, de a legszebb az volt, mikor észrevettem, hogy a gyermekek lelkét egy raj megmutatásával mily könnyen meg lehet hódítani. A gyermekek lelkesedése, bizom benne, sikerre fog vezetni. Ha most már van 2—3 ilyen kis méhészünk, úgy a legértelmesebbnek, legálhatatosabbnak most következik a jóakarát, ajándékozzon a tanító egy rajt azzal a kikötéssel, hogy a következő évben ez a kis méhész köteles az első raját beszoigáltatni az iskolai méhes alapjául. A tanító pedig farsang valamelyik vasárnapján egy műsoros előadás körében beszélgesen a méhészkedés szépségéről, kellemességéről, hasznáról. De mivel a mi népünk szeret mulatni, kacagni, lehetőleg vig, mulatságos kis elő-

adás legyen az, nehogy megsajnálják a 40 fillér belépődíjat. 30—40 korona bejön, ebből felállíthatjuk a három darab lehetőleg ócskán beszerzett országos kaptárt és a mi legelső kis méhésznünk ide önti be az első rajját. Ez a raj lenne az iskolai méhes alapja, mely törzsszé fejlődve szolgáltatná a valóban szorgalmas kis méhészeknek az ajándékozandó rajokat, mert az iskolai méhest 2—3 családnál többre fejleszteni nem tartom célszerűnek. A tanítónak magának is sok elfoglaltsága van, nem kívánható tőle nagyobb iskolai méhes kezelése, míg 2—3 család célszerűen kezelve, még a nagyobb népiskolában is megfelelő alap ahhoz, hogy a gyermekek közt érdem szerint ajándékozva a rajokat, meghozza az érdeklődést, a kedvet, a méhek iránti szeretetet. Az iskolai méhes mézterméke illesse a tanítót, a rajok azonban csak ajándékképpen és arra érdemesnek adhatók. Az iskolai méhest olyan helyre állíttassuk, ahol szem előtt van, hogy vegyen róla mindenki tudomást, legyen rajta óriás betűkkel: Iskolai méhészet, mert ugy-e, tudjuk, hogy ebben a reális világban a jó reklám szükséges és sokat is ér. Ily módon már a mi iskolai méhesünknek meg van az alapja s ha a jó Isten ezután is megsegít törekvésemben, 2—3 év múlva ismét arra kérhetem a méhész-egyesületet, ránduljanak ki hozzánk, mert akkor nem három méhész lesz a telepen, mint tavaly volt; nem hét, mint most van, hanem minden második háznál lesz legalább egy kas méh. A mi telepünkön, ahol az iparosok oly nehéz, fárasztó munkát végeznek, inkább a nők foglalkoznak vele, mennyivel szebb eredmény érhető el egy földmivelő községben, ahol a férfiak is segíthetnek s hiszem, hogy e gazdasági ág fellikarolásával, megkedveltetésével, elterjesztésével olyan mellékfoglalkozást adunk népünk kezébe, mely minden mást felülmulva, szép anyagi hasznot biztosít, nem ad sok munkát és ami a legfőbb, nemesítőleg is hat a vele foglalkozóra. Ha csak azért méhészkedik is valaki, hogy csupán a ház szükségére szolgáló mézet termesse, ez is szép eredmény, mert a méz oly egészséges táplálék és kedvenc csemegéje a gyermekeknek.

A méhészet elterjedése nagyon előmozdítaná a nemzeti vagyonosodást, hiszen kincs van elrejtve a virágok kelyhében, olyan nagy kincs, melynek értékét nem is ismerhetjük s e kincsek összegyűjtői nem kérnek mást tőlünk, mint szerény kis hajlékot. Hálásak nagyon, szorgalmasok nagyon s a hivatása magaslatán álló tanító fel tudja fogni, meg tudja érteni, mily nagyfontosságú hazánk népének életében az, ha méhészkedik. Mily finom a mi vidékünk méze, mily keresett, bizonyára elhelyez-

hető lenne még a legnagyobb mézmennyiség is. Csak a magunk vidékét ismerve, a telepen magán biztos elhelyezését tudom 10—12 q méznek. A mi 3 q mézünk tavaly is két hét alatt el volt adva háztól 2—4 kgrammonként. 10—12 q méznek az értéke 1000—1200 K, ezt még a legkisebb község is ki tudja termelni, mily nagy mértékben mozdítaná elő tehát a méhészkedés a nép jólétét, vagyonosodását, ki sem mondhatom.

Nagy volna az anyagi haszon, de ezzel össze sem hasonlítható az az erkölcsi haszon, mely e foglalkozás nyomán fakad. Ez az egyetlen foglalkozás, melyet gyermekkorában megkedveltethetünk népünkkel s éppen azért, mivel mint gyermek szokja meg annak kezelését s mert a méhek szeretete természetévé válik, azért remélem és hiszem, hogy okos vezetés mellett annyira megszereti ezt a foglalkozást, hogy akkor is örömmel fogja üzni, mikor már nemcsak tanítója segítségével, de önállóan vezetheti annak kezelését. A gyermek lelke ez a mindenfelé irányítható finom, kis műszer nagyon hálás anyag az alakító, a formáló, a tanító kezében. Tudom jól, hogy a széppel, nemessel lehet hatni rá legjobban. Ugyan találunk-e foglalkozást, melyben csak megközelítőleg is volna annyi nemesítő vonás, annyi követésre méltó mozzanat, mint a kis méhek életének megfigyelése közben.

Magam voltam egy alkalommal meghatva, mikor az anyát mutattam kis méhészeimnek és elbeszélgettünk arról, mennyire szereti a méh-család az anyát, mily féltő gonddal sürgölődik körülötte s mily szomorú a zugása az anyátlan családnak. Ragyogó szemükből láttam a meghatottságot. Tudom, hogyha a gyermeknek mesét mondog az anyai szeretetről, az meghatja őt s egy atommal az a kis mese is hozzájárul lelkének nemesítéséhez, pedig ez csak elhangzó beszéd volt. Mennyivel inkább hat a példa. Ekesebben szóló példa pedig nincs, mintha a gyermek ennek a kis állatkának a természet által adott meseszerű tulajdonságait megismeri. Az a gyermek később minden szabad idejét a méheknek fogja szentelni, alig várja a tavaszt, hogy kirepüljenek, korán kel, hogy dolgozhasson velük és ezt megszokja, természetévé válik. Ha pedig felnő, lesz vasárnap is üzhető mellékfoglalkozása, mely nemcsak szórakoztat, de szívet, lelket nemesít és lelkiismeretes, odaadó munkásságunk mellett a siker el nem marad.

Elborzad az ember, ha falun vasárnap délután és este a korcsma felé veszi útját. Hány ember ölte és fogja még ölni testét, lelkét a szesz ártalmas élvezete által. Hány család éhezik, fázik, szenved, mert a család fentar-

tója részeges? Hányszor hallottam már ilyen részeges embertől teljes megbánással kijelenteni: Többet sohasem megyek a korcsmába! S hogy a különben nem rossz ember szavát nem tartja, ennek okát sokszor abban találtam meg, mert nincs annak az embernek vasárnap délutánra és többi szabad idejére egy megszokott, kedves szórakozása, mivel idejét eltölthetné. Unja magát, nincs mihez kezdjen, szinte beteg az unalomtól s legkeményebb elhatározásának is az a vége: »egy kicsit elmegyek a korcsmába, de visszajövök!« Tudjuk, mi ennek a vége.

Fokozatos elzüllesztés, éhezés, siró családtagok, végül még gyermekeik lelkének is a körülmények közrejátszása folytán tökéletes megromlása. Tanítsunk tehát méhészkedni! Azaz ne tanítsunk, mert ezt tanítani nem lehet, ennek még nincs módszere, hanem igenis ami rajongó szeretetűnkét a méhek iránt vigyük be az iskolába is, ne sajnáljuk a fáradságot, beszéljünk, tegyünk, járjunk lelkiismeretesen ennek a szent ügynek a szolgálatában, hiszen nekünk tanítóknak legszentebb kötelességünk a hazát szeretni és éppen ebből kifolyólag kötelességünk minden módot megragadni arra nézve, hogyan nevelhetünk igazán lelkiismeretes, józan, egészséges ifjúságot. Tehát méhészkedjünk az iskolában!!

Berényi Margit,
tanítónő.

A méhszurás gyógyhatása csuzos bántalmaknál.

Dr. *Kaizer* Alfréd grazi orvos a méhszurás gyógyhatásáról szerzett tapasztalatait egyik munkájában a következőleg ismerteti: Az általam évek óta alkalmazott méhméregkurával heveny és idült izom- és ízületi csuznál az ugynevezelt Polyarthrititis deformans (izületi lob az izületi csontok kinövésével) és köszvénynél elért eredmény kötelességemmé teszi az orvoskartársaknak figyelmét fenti betegségek — immár nem új, de még mindig kevésre méltatott — hatatos legyőzési módjára felhívni. A méhészek szervezete idővel hozzászokik a méhméreghez és egyszerűsmind immunissá is teszi őket a csuz ellen is, ezért fordul ritkán elő méhészeknél a csuzos bántalom. A méhméreg egészen más hatást gyakorol a csuzos emberre, mint az egészségesre. Amannál nem látható két-három napig tartó fájdalmas daganat, mint az egészségesnél, a szurás alkalmával érzett fájdalom előbbinél sokkal cse-

kélyebb és egyidejűleg kedvezően befolyásolja, enyhíti a csuzos fájdalmat. A hatás annyira szembeötlő, hogy olyanok, akik izületi csuzzal fáradságosan jöttek a rendelőszobába, az első két-három próba-szurás után sokkal jobban érezték magukat és reményteljesen távoztak. A kuránál megállapított, hogy a méh mérge télen — jöllehet igazi értelemben a méh nem tart téli álmod — kevésbé oly hatásos, mint nyáron.

Csuzos megbetegedésre visszavezethető szivbajoknál is, melyeknél az eddigi kezelés nem használt, méh (mérge) szurással mindig kedvező eredmény éretett el. Tekintettel az eljárás egyszerűségére és a csuzos, valamint szivbántalmakban szenvedők nagy számára, minden orvos könnyen feltűnő módon bebizonyíthatja, hogy alig pár méhszurás elegendő — kiváltképpen szivbajosoknak — kedvező hatás elérésére. Remélhető, hogy az elért eredmények és feltűnő tapasztalatok folytán a szivbaj gyógyításánál változás fog bekövetkezni és idővel a méhmérge-kurát az orvosok általánosan alkalmazni fogják.

A Rheinische Bienenzeitung közlése nyomán németből fordította:

Tasnády Szeőcs Samu.

Méhészeti apróságok.

Közl: *Győrfi István.*

A méhek és a szőlő.

Különösen szüret táján sokszor hallhatjuk a szőlősgazdákat panaszkodni, hogy a méhek mind kikezdi és csuffá teszik a legszebb szőlőszemeket. Természetes azonban, hogy ez a hiedelem téves és ma ezt méhészettel foglalkozó embernek hiába is mondja akárki. Többszöri kísérlet igazolta, hogy a méh az ép szőlőszemet felnyitani nem tudja. Amelyik szemre a méhek reászállanak az vagy túlérés következtében hasadt ki, vagy pedig, ami a leggyakoribb eset, a madarak csipdesték ki. Ennél azonban érdekesebb annak a kérdésnek a felvetése, hogy vajjon a méhnek van-e köze a szőlő megtermékenyüléséhez? Az amerikai méhtenyésztők és kertészek véleménye igen megoszlik erre nézve. Ha azonban bebizonyosodnék, hogy a méheknek a szőlő megtermékenyülésénél segítő szerepe van, akkor bizonyára szőlősgazdáink is megbékülnének azért a néhány romlandó szőlőszemért, melyet a méhikék hazahordogatnak.

Értesítés!

Tekintetes Szerkesztőség!

Méhészetem állapotáról a következőkben értesitem: 1912. évben 5 család méhem száma 13-ra nőtt, 1913. évben 36-ra. 1913. dec. 1-e óta eladtam 12 családot, részben kaptárral, részben anélkül, 214 koronáért; két év alatt eladtam 708 korona értékű mézet. A méhest egy napszámossal magam építettem, belekerült 276 koronába. 1912. évben nyolc háznál volt méh, ma 52 háznál van mintegy 350 család. Hét család méhet Aradra adtam el decemberben, a fiasítás ez idő szerint igen nagy.

Nagyiratos, 1914 márc. 16.

Ambrus János,
állami tanító.

Ócska, de jól használható kaptárokat, kasokat olcsón eladok. Donáth Aladár Kolozsvár, Ferencz József-ut 81.

Eladó kiépített keretek.

Eladok 400 drb. vegyes (here és munkás) építményű országos méretű keretet, drbját 30 fillérjével számítva. **Donáth Aladár.**

Örömsugár villan gondos méhész arcán,
Megtalálta végre! Évek hosszú során
Mit oly epedve várt. Kisérleti nyomán
Előállítja már — jó méhviaszból ám! —
Szállítja is folyton a *Ludwig'-műlépet*
Ritzman Lajos méhész Kérjen árjegyeket,
melyet franko küld szét s abból
[rendelje meg
Méhészetbe vágó s az összes jó cikket.

RITZMANN LAJOS
Ókér. (Bácska) Fő-utca 399. sz.